Appendix D: M Translation

	C' 1 A 11 / 1
נאָדבֵּרָה (b) הַאָּזִינוּ הַשָּׁמַיִם (a) - 1	
2 - וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי־פִּי:	And hear, earth, the words of my mouth
2 - 3 יַעֲרָף כַּמָּטֶר לִקְחָ <i>ׁ</i> י	May my instruction drop like rain
4 - תַּזָל בַּטַל אִמְרָתִי	
5 - כִּשְׁעִירֶם עַלֵּי־דָּשָׁא	
קרביבים עלי־עשב: 6 - וכרביבים עלי־עשב:	
٥ - أَذَا بَهُ مَ لَا يُرِ يَلْ هُاتِ.	And like showers on greenery
7 - 3 כֵּי שֵׁם יְהוָה אֶקְרָא	For I will call the name of Adonai
8 - הָבָוּ גָּדֶל לֵאלהֵינוּ:	Ascribe greatness to our God
9 - 4 הַצוּר תַּמִים פַּעֵלוֹ	The rock: blameless is his work
• • • • • • • • • • • • • • • • • • • •	
10 - בִּי כָל־דְּרָבָיו מִשְׁפֵּט	For all of his ways are justice
ן אָין עָּוֶל (b) אָל אֱמוּנָה (a) - 11	God of faithfulness, And not iniquity
12 - צַדִּיק וְיָשֵׁר הָוּא:	Righteous and upright is he
13 - ⁵ שָׁחַת לָוֹ לָא בָּנֵיו מּוּמֶם	He corrupted for him not-his defective sons
ביי בייני לא היי לא הי	A generation perverted and crooked
רון בַּאָשׁ וּבְּנַנִייְוְּיִּי.	A generation perverted and crooked
15 - ⁶ הַ־לַיְהָנָהֹ תִּגְמְלוּ־וֹאת	
16 - עַם נָבֶל וְלָא חָכֶם	Foolish people with no wisdom?
17 - הַלוֹא־הוּאֹ אָבִידִּ קַנֶּדְ הָוּא עֲשְׂדָּ וַיְלנְנֶנְדָ:	Did he, your father not buy you? Did he not make you and fortify you?
18 - ⁷ זְכֹר יִמְוֹת עוֹלֶים	Remember the days of eternity
בינוּ שָׁנָוֹת דּוֹר־וַדְוֹר - בַּינוּ שָׁנָוֹת דּוֹר־וַדְוֹר	
11/1 11/11/14 17 5 - 15	Consider the years of every generation
in (1) hhu huni (1) 20	A .1 C.41 A 11.41 1
ינבּיך (b) שְׁאָל אָבִיך (a) - 20	Ask your father, And let him demonstrate to you
(a) - 21 אָקְנָיִדּ (b) אָקְרוּ לֶּדְּ:	Your elders; And They will tell you
22 - 8 בְּהָנְחֻל עֶלְיוֹן גוֹיִם	When the most high possessed the nations
23 - בָּהַפְרִידָוֹ בְּגֵי אָדֶם	~ ^
24 - יַצֵב גָבַלָת עַמִּים	
21 - בָּב יְבֶּרְוֹנְ עַיְּרָאֵל: 25 - לְמַסְפֵּרְ בָּנֵיִי יְשְׂרָאֵל:	As to the number of the sons of Israel
· \\ \tau \\ \frac{14}{2} \frac{15}{2} \frac{1}{2} \frac{1}{2} \frac{1}{2} \frac{1}{2} \frac{1}{2} \frac{1}{2} \frac{1}{2} \frac{1}{2} \frac{1}{2} \frac{1}{2} \frac{1}{2} \frac{1}{2} \frac{1}{2} \frac{1}{2} \frac{1}{2} \frac{1}{2} \frac{1}{2} \frac{1}{2} \frac{1}{	115 to the number of the sons of islact
:i 9 20	For the mention of A done i was his mage!
26 - 9 כֵּי תַלֶּק יְהוָה עַמֵּוֹ	
27 - יַצְקָב חֶבֶל נַחַלָּתְוֹ:	Jacob was his pledge of the possession
יִמְצָאֵהוּ בְּאָרֶץ מִדְבָּר (b) וּבְתָהוּ יְלֵל יְשָׁמֵן ¹⁰ (a) - 28	He found him in a land of desolation, And in a formless, howling desert
יַבְוֹנְבֶּהוּ (b) יְבְוֹנְבֶּהוּ (a) - 29	He surrounded him, He sustained him
עינו: (בּאַ־יָּבְיָּהוּ פָאִישָׁוֹן עֵינְוֹ: 30 - יִצְרֶנָהוּ כָּאִישָׁוֹן עֵינְוֹ:	He protected him like the pupil of his eye.
ישר יאָי פון עיר קבּוּ - 31 - 11 פּנִּשׁר יְעִיר קבּוּ	
الا - يَادُدُ الْمَا يُرَادُ الْمَا لِلْمَا الْمَا الْمَا الْمَا الْمَا الْمَا الْمَا الْمَا الْمَا لِلْمَا الْمَا	Like an eagle rouses his nest
	0 1: 1 0 "
22 - עַל־גּוֹזָלָיו יְרַחֲרָף	Over his young he flutters

יַקְלֵשׁ כְּנָפָיוֹ (b) יִקְּלֵשׁהוּ (a) - 33	He spreads his wings; He takes him
:יָשֶׂאָהוּ עַל־אֶבְרָתְוֹ	He lifts him over his feathers
יהוה בָּדֶד יַנְתֻנוּ ²² - 35	Adonai alone leads him
36 - וְאֵין עִמָּוֹ אֵל נַכֶּר:	And with him no foreign gods
יַרְכָּבֵהוּ עַל־בָּמוֹתֵי אֶׁרֶץ 13 - 37	He mounts him over the heights of the land
38 - וַיֹּאכַל הְנוּלָת שָׂדֶי	And he ate fruits of the field
(a) - אַנְקָהָוּ דְבַשׁ מְּסֶּׁלָע (b) וְשֶׁמֶן מַחַלְמֵישׁ צְוּר:	And he nursed him with honey of stone, And oil of arid rock
שָׁלְאַת בָּלֶר וַחֲלֵב צֹאן ¹⁴ - 40	Butter of cattle and milk of flock
עַמּ־הֵּלֶב כָּרִים וְאֵילֵים (b) בְּגֵי־בָשָׁן וְעַתּוּדִּים (a) - 41	With fat of lambs and rams, sons of Bashan and billies
42 - עם־חֶלֶב כִּלְיִוֹת חָטֶה	With fat of kidneys of wheat
43 - וַדַם־עַנָב תִּשְׁתֵּה־חָמֵר:	And blood of grapes, wine you drink
אָרַוּל יָשָׁרַוּל ¹⁵ - 44	And then Jeshurun bloated
ַרַיִּבְעָּט - 45 1. רַיִּבְעָּט	
עָבֶיתָ (c) פָּשֵׂיתָ (b) שָׁבָיתָ (a) - 46	
עַּשְׁהוּ (a) - 47 נַיִּטֹשׁ אֵלְוֹהַ (b) עַשְׁהוּ	And then he abandoned God, He Made him
48 - וַיִּנַבֵּל צָוּר יִשְׁעַתְוֹ:	And then he disgraced his rock of salvation
, .	
יַקנָאָהוּ בְּזָרֵים ¹⁶ - 49	They provoke him with cults
50 - בַּתוֹעֵבָת יַכִעִיסֵהוּ:	With abominations they anger him
ין בָּחוּוּ לִשֶׁדִים לָא אֱלֹהַ ¹⁷ - 51	They sacrifice to demons, not God
52 - אֱלֹהָים לְא יָדָעָוּם	Gods they have not known
53 - חֲדָשִׁים מִקּרֶב בָּאוּ	New ones recently arrived
54 - לָא שְׂעֶרָוּם אֲבֹתֵיכֶם:	You ancestors never feared them
עור יְלָדָהָ (b) תֻשִׁי ¹⁸ (a) - 55	The rock bore you, You neglect
56 - וַתִּשְׁבַּח אֵל מְחֹלְלֵדְ:	And you forgot the God who labored you
יהוָה ¹⁹ - 57 בּיָרָא יָהוָה	And Adonai saw
58 - וַיִּנְאֵץ מִכַּעַס בָּנָיו וּבְנֹתֵיו:	And he despised from anger his sons and daughters
ני מֶהֶּם (b) אַסְתִּירָה פָנֵי מֵהֶם $^{20}(a)$ - אַסְתִּירָה פָנַי מֵהֶם	And he said, I shall conceal my face from them
60 - אֶרְאָה מָה אַחַרִיתָם	I see what their end is
61 - כֵּי דָוֹר תַּהְפָּכֹת הֵׁמָה	For theya generation of perversity
62 - בָּנֵים לֹא־אֵמֶן בֶּם:	Sons – no faith in them
63 - 21 הָם קנְאָוּנִי בְלֹא־אֵׁל	They provoked me with a non-god
64 - פּעֲסָוּנִי בָּהַבְלֵיהֶם	They angered me with their futilities
65 - וַאָנִי אַקנִיאָם בְּלֹא־עָּם	And I, I will provoke them with a non-people
66 - בְּגִוֹי נָבֶל אַכְעִיסֶם:	With a foolish nation I will anger them
67 - 22 כּי־אֵשׁ קַדְחָה בְאַבִּי	For fire is lit by my rage
68 - וַתִּיַקָד עַד־שְׁאָוֹל מַחְתָּית	And she lit as far as the depths of Sheol
69 - וַתָּאכַל אֶּרֶץ נִיבֻלָּה	And she ate the land and her produce

70 - וַתְּלַהָט מוֹסָדֵי הָרִים:	And she blazed the foundations of mountains
רַעִּוֹת בָּלִימוֹ רָעֲוֹת ²³ - 71	I will heap upon him evils
יי פּיקָר בָּה בּין בָּרוּר 72 - חָצֵי אַכֶּלֶּה־בַּם:	My arrows I will fulfill against them
יים אָרָיָי אָרָי בָּוּר.	my arrows I will furthir against them
יָבֶע מְריִרִי (b) אָלָחָמֵי רָשֶׁר וְקָטֶב מְריִרִי ²⁴ (a) - 73	Wasting of hunger and eaten by plague and bitter destruction
יייני (פר) אין דייני אַ אָר ייניי אָר ייניי אָר ייניי אָר ייניי אָר ייניי אָר ייניי אַ אָר ייניי אָר ייניי אָר 74 - וְשֵׁן־בָּהָמוֹת אָשׁלָּח־בָּׁם	And teeth of beasts I will release against them
יי די ד	With the venom of crawlers of dust
• 144 Vri 144 15	With the venon of clawlets of dast
25 - 76 מָחוּץ הָשַׁכֶּל־חֶּׁרֵב	Outside a sword aborts
77 - וּמֶחַדָרִים אֵימָה	
78 - גַּם־בַּחוּר גַם־בָּתוּלָה	
79 - יונק עם־אָישׁ שֵׁיבָה:	A suckling child with a grey man
), tr m % . L(m	
אַפְאֵינֶהָם (b) אָפַאָינֶהָם ²⁶ (a) - 80	I said, I shall wipe them out
81 - אַשְׁבֵּיתָה מֵאֶנָוֹשׁ זְכָרֶם:	I shall remove from humankind their memory
(7).	
82 - ²⁷ לוּלֵי כַּעָס אוֹיֵב ['] אָגֿוּר	Except anger of the enemy I fear
83 - פֶּן־יְנַכָּרָוּ צָבֵימוֹ	Lest their adversaries misunderstand
(a) - 84 פַּן־יִאמָרוּ (b) יַדִינוּ דַּמָה (a)	Lest they say, Our hands lift high
85 - וְלָא יָהוָה פָּעַל כָּל־זָאת:	And Adonai did not make all of this
86 - ²⁸ כִּי־גָּוֹי אֹבָד עֵצְוֹת הֻמָּה	For a nation destroying counsel they
87 - וְאֵין בָּהֶם תְּבוּנֶה:	And not in them – understanding
(a) - 88 לַנ חָכְמָנ (b) יַשְׂבְּילוּ זָאת ²⁹ (a) - 88	If only they pondered, They would understand this
89 - יָבֶינוּ לְאַחֲריתָם:	They would discern their own end
20	
אָלֶף (b) אָלֶף אָחָד אָלֶף (b) אָלֶף (a) - 90 אַילָה יִרְדָּף אָחָד אָלֶף	How does one pursue a thousand, And two scatter millions
(a) - 91 אָם־לֹא כִּי־צוּרָם מְכָרָׁם (b) וַיִהוָה הִסְגִּירֶם:	Unless because their rock sold them, And Adonai surrendered them?
	For any work work like their work
	For our rock – not like their rock
93 - רְאַיְבֵינוּ פְּלִייִיים.	And our enemies – judges
וּמְשַׁדְמָּת עֲמֹרֶה (b) בּּנְּבָם (a) - 94 בּנָבם (a) יִמְשַׁדְמָּת עֲמֹרֶה	For from the vine of Sodom – their vine, And from the fields of Gomorrah
(a) - 94 עַנָבָמוֹ עָנָבִי־רוֹשׁ (b) אַשְׁכָּלְת מָרֹרָת לֻמוֹ: (a) - 95 עַנָבָמוֹ עָנָבִי־רוֹשׁ (b) אַשְׁכָּלְת מָרֹרָת לֻמוֹ:	Their grapes – grapes of venom, Clusters bitter to them
(a) - 93 אַנְבנהוּ עּנְּבֵּר ווש (b) אַשְּנְּלְווֹ לְּוֹזְ זְוֹ זְמוֹ. (a) - 96 הַמֵּת תַּנִּינָם יִינָם	The wrath of serpents –their wine, And the cruel venom of asps
י ווֹלוּנוּ מּנּגּילים בּינִילּים (ח) וּלִינָי מַלְינֵוּי מַלְינֵוּי (a) - 30	The wram of scrpents – their while, And the cruef vehicli of asps
:הָלֹא־הָוּא כָּמֵס עִמֶּדֵי (b) חָתָם בְּאוֹצְרֹתֵי: ³⁴ (a) - 97	Is it not stored with me? Sealed in my treasuries?
٠ ١١ اخ الله المرازي (٥) المرازي (١٤) - ١١ المرازي (۵) - ١١	is it not stored with me. seared in my treasuries:
קאָת הָּמְוּט רַגְלֵם (b) לָאַת הָמְוּט רַגְלֵם (a) - 98	To me – vengeance and recompense, to when their foot shakes
(a) - אָ בָּקֶבּ וְשְׁצָב (d) יְשָׁר שָּׁבְּיִה (a) - פָּ מְרוֹב יָוֹם אֵילָם (b) וְחָשׁ עֲתַלָּת לֻמוֹ:	For near – the day of their calamity, And it hastens readily to them
	1 or near the day of their entirines, and it hasteris readily to their
אַנה עַמּוֹ (בְּיריַדֶּין יְהוָה עַמֹּוֹ) אַנּאוֹ (בְּיריַדֶין יְהוָה עַמֹּוֹ	For Adonai judges his people
100 - וְעַל־עַבָּדָיו יִתְנָחָם	And over his servants he grieves
-\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\	
(c) נְידָאָה (b) כִּי־אָזְלַת יָּד (c) נְיּדְאָה (b) בָּי יִרְאָה (a) - 102	For he sees, That the hand disappeared, And nothing – captive nor carefree
1 # 1 11 / 7 # 1 # 1 # 1 # 1 # 1 # 1 # 1 # 1 # 1 #	, 11 ", 2

(a) - אַי אַלהַימוֹ (b) אָי אָלהָימוֹ (a) אָי אַלהָימוֹ	And he will say, Where are their Gods?
יים (ט) גיין בון (ט) גיין ביים (ט) אין אָבּן (ט) גיין ביים (ט) אין בי	The rock they bunkered in?
104 - کار بائلا ا جار	The fock they bunkered in:
אַבָּלוּ קַלֶב זְבָחָימוֹ יאבְלוּ $^{38}-105$	Which the fat of their sacrifices they eat
	They drink the wine of their libations
106 - יִשְׁתָּוּ יֵיָן נְסִיכֶם	They drink the wine of their fibations
(a) - 107 נַעַזְרֶבֶּם (b) יָנַעָזְרֶבֶּם	Let them rise, And let them help you
ן - יין בון (ט) ויין אָרן (מי) - 107	Let them rise, 7 and let them help you
108 - יָהֵי עַלִיכָם סִתְרָה:	Let it be over you – protection
// #:\▼ ~& 4= //: 100	2000 de la responsación de la re
רָאָרּ ו עַהָּה (b) כֵּי אֲנִי אֲנִי הוֹא (a) - 109	See now, For I, I am he
110 - וַאֵין אֵלהִים עַמַּדֵי	And there is no God beside me
%.4.4 - (1.44 1.24 1.1.2.1 1.1.2.1 1.1.2.1 1.1.2.1 1.1.2.1 1.1.2.1 1.1.2.1 1.1.2.1 1.1.2.1 1.1.2.1 1.1.2.1 1.1.2	- And value at the Country and
(a) - אַנֵי אָמֶית (b) וַאָּחַיָּה (a) - 111	I kill, And I sustain
(a) - 112 מָחַלְצָתִי ^י (b) וַאֲנֵי אֶרְפָּא	I maim, And I, I heal
1.4 th 144 (a) 1.4 (a)	2
113 - וָאֵין מִיָדִי מִצְּיל:	And none can take from my hand
ha (4.1);;;	
אַל־שַׁמֵים יַדִי ⁴⁰ - 114 - ⁴⁰ כֵּי־אָשֵׂא אָל־שַׁמֵים יַדִי	For I lift to the heavens my hand
(a) - אַבֶּרְתִּי (b) חֵי אַנֹּכְי לְעֹלֶם: (a) - 115	And I say, Life am I, eternally
_\\ \\ \\ \\ \\ \\ \\ \\ \\ \\ \\ \\	
אָם־שַׁנּוֹתִי ^י בָּרֶק חַרְבִּי (b) אָם־שַׁנּוֹתִי בָּרֶק חַרְבִּי (a) ⁴¹ - 116	If I honed the lightning of my sword And my hand holds onto justice
י (a) אַשִּׁיב נַקָם לְצָרָי (b) וְלְמִשְׁנָאֵי אַשְׁלָם: 117 - (a) אַשִּׁיב נַקָם לְצָרָי	I will rain vengeance on my adversaries And to my detesters, I will repay
	Twin rain vengeance on my adversaries ring to my detestors, r win repay
אַשָּׁבֶּיר חָצֵי ^י מָדָּם ⁴² - 118	I will intoxicate my arrows with blood
פּרָבֶּי תָּאַבֶל בַּשָּׂר 119 - נְחַרְבֵּי תַּאַבָל בַּשָּׂר	And my sword will devour flesh
ייסו בי האבל בשו 120 - מָדָם חַלֶּל" (שָׁבָנָה	
120 - קַנוֶּם הָּלֶץ וְשַּבְּיָה 121 - מֵרְאֹשׁ פַּרְעָוֹת אוֹיֵב:	From the head of the exposed enemy
יירי - דוֹ אַ אַ פּּוֹ לּוּוִז אַיִּייִרי	1 Tolli the head of the exposed elicility
עַמּׁוֹ ⁴³ - הַרְנִינוּ גוֹיִם עַמִּׁוֹ	Praise, nations, his people
בבר כן בָּר מוּיִב בַּבּיי 123 - כֵּי דִם־עַבַדִיו יָקוֹם	For the blood of his slaves he avenges
123 - וְנַקָּם יָשֶׁיב לְצַבְּיו	And vengeance he returns to his adversaries
ייי פּרָ אַדְמָתוֹ עַמְוֹ: פּ 125 - וָכָפֵּר אַדְמַתוֹ עַמְוֹ: פּ	And he atones his land, his people
ייין פון דיין פון דיין ייין דיין פון דיין ייין דיין פון דיין ייין דיין פון דיין ייין דיין ייין דיין ייין דיין	That he drones his faild, his people